Defensores dels Drets Humans

PROPOSTES D'ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

ÍNDEX

Presentació 1

Activitat 1. El dret d'asil (1) 3

Activitat 2. El dret d'asil (2) 4

Activitat 3. Dret a la llibertat d'expressió i reunió 6

Activitat 4. Drets de les minoríes ètniques i nacionals 8

Activitat 5. Drets sexuals i reproductius 10

Activitat 6. Drets del col·lectiu LGTBTI 12
(Lesbianes gais Bisexuals Transexuals Intersexuals)

Activitat 7. Drets del col·lectiu LGBTI 13
(Lesbianes gais Bisexuals Transexuals Intersexuals)

Activitat 8. Dret a la pau (1) 15

Activitat 9. Dret a la pau (2) 16

Activitat 10. Dret a una vida digna 18

PRESEN-TACIÓ

Ciutats Defensores dels Drets Humans és un projecte conjunt entre l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, la Comissió Catalana d'Ajuda als Refugiats, l'Institut de Drets Humans de Catalunya i l'Institut Català Internacional per la Pau, amb la participació d'altres municipis catalans i d'altres institucions i entitats que vol donar a conèixer la feina de les persones defensores dels drets humans, ajudant a conscienciar a la ciutadania de les ciutats participants sobre la necessitat d'integrar la defensa dels drets humans en la nostra tasca quotidiana.

Un dels principals objectius del projecte és sensibilitzar als més joves. Per aquest motiu, més enllà de les sessions que realitzaran les persones defensores dels drets humans als centres educatius, és important treballar la temàtica que s'abordarà en clau de drets humans. D'aquesta manera, els joves podran començar a endinsar-se en el món dels drets humans i el context en què actua cada persona defensora. Seguint aquesta línia presentem aquest quadern que engloba un recull de propostes didàctiques per treballar a les aules.

Aquestes propostes s'han extret principalment de fitxes i dossiers didàctics d'Amnistia Internacional i d'Intermón Oxfam. Val a dir, que algunes de les propostes que inclou aquest quadern són un resum i, per tant, podreu trobar més informació seguint l'enllaç d'on s'ha seleccionat la proposta didàctica.

Tot i que els drets humans són per naturalesa indivisibles i interdependents, cada persona defensora dels drets humans que visitarà les nostres ciutats treballa més específicament en la defensa d'un dret concret. Per aquest motiu, el quadern es divideix en 5 temes, cadascun vinculat al treball de cada defensor/a dels drets humans. A la vegada, cada tema inclou dues propostes didàctiques: una per a la franja d'edat a partir de 12 anys i, l'altra per als i les joves a partir de 15 anys.

DEFENSOR/A	PAÍS	TEMÀTICA DRETS HUMANS	ON ESTAN RECOLLITS?	PROPOSTA D'ACTIVITAT
Essam Daod	*Palestina*	Drets de les persones refugiades	Art. 14 de la Declaració Universal dels Drets Humans	Fixta Dret d'Asil 1. Fitxa Dret d'Asil 2.
Lin Muyizere	*Ruanda*	Dret a la llibertat d'opinió i expressió Dret a la llibertat de reunió i	Art. 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans Art. 20 de la Declaració Universal dels Drets Humans	Fitxa Llibertat d'Expressió i Reunió.

DEFENSOR/A	PAÍS	TEMÀTICA DRETS HUMANS	ON ESTAN RECOLLITS?	PROPOSTA D'ACTIVITAT
Rebiya Kadeer	*Minòria uigur de la Xina*	Drets Civils i Polítics Drets de les minories ètniques i nacionals	Art. 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans Art. 20 de la Declaració Universal dels Drets Humans Art.2 Declaració Universal dels Drets Humans (dret a la no discriminació Declaració sobre els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques.	Fitxa Llibertat d'Expressió i Reunió. Fitxa drets de les minories ètniques i
Esperanza Huayama	*Perú*	Drets de les minories ètniques i nacionals Drets Sexuals i	Declaració sobre els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques. Art. 16 de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona.	Fitxa drets de les minories ètniques i nacionals. Fitxa Drets Sexuals i Reproductius.
Jeison Casteño	*Colòmbia*	Dret a la Pau	Art. 2 Declaració Universal dels Drets Humans Emergents.	Fitxa Pau 1. Fitxa Pau 2.
Sandra Zambrano	*Hondures*	Drets del col·lectiu LGTBI i prevenció del VIH/SIDA	Art. 2 Declaració Universal dels Drets Humans (dret a la no discriminació)	Fitxa Drets Col·lectiu LGBTI 1. Fitxa Drets Col·lectiu LGBTI 2. Fitxa Drets Sexuals i Reproductius.
Valdênia Paulino	*Brasil*	Dret a una vida digna (lluita contra la pobresa). Dret a la pau.	Art 1. Declaració Universal dels Drets Humans Emergents. Art 2. Declaració Universal dels Drets Humans Emergents.	Fitxa activitat Dret a una vida Digna. Fitxa Pau 1. Fitxa Pau 2.
Victor Ochen	*Uganda*	Dret a la Pau	Art. 2 Declaració Universal dels Drets Humans Emergents.	Fitxa Pau 1. Fitxa Pau 2.
Zaina Erhaim	*Síria*	Dret a la llibertat d'opinió i expressió. Dret de les	Art. 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans. Art. 14 de la Declaració Universal dels Drets Humans.	Fitxa Llibertat d'expressió i Reunió. Fitxa Dret d'Asil 1. Fitxa Dret d'Asil 2.

ACTIVITAT 1

el dret d'asil

part 1

Edat: 12+ **Duració**: 60 min

Objectius:

- Entendre millor la diferència entre persones migrants, refugiades i sol·licitants d'asil.
- Entendre des d'una perspectiva diferent la situació de les persones refugiades

Desenvolupament

1 **Demana als participants que, en parelles, escriguin les raons per les quals les persones poden abandonar casa seva. Escriu les respostes a cada una de les columnes:**

Persones que abandonen la seva casa voluntàriament	Persones que es veuen obligats a fugir de casa seva

Preguntes pel debat:

- Has viatjat alguna vegada a l'estranger?
- En cas afirmatiu, estaves espantat quan eres a la frontera? Per què? Com t'han tractat per ser estranger?
- Alguna vegada has conegut una persona refugiada que hagi estat reubicada al teu país? D'on venia? Per què va abandonar el seu país de naixement? Com va ser el seu viatge? Quan va arribar? Com va viure el procés de reubicació?

2 **Mira el vídeo "Cuando no existes" (2 minuts): https://www.youtube.com/watch?v=ySgpQ3d37fk**

Preguntes per al debat sobre el vídeo:

- T'ha sorprès el vídeo? Per què?
- Com t'has sentit després de veure'l?
- Quin creus que és el missatge d'aquest vídeo?
- Creus que alguna vegada podries veure't en la situació de les persones que hi apareixen?
- Què t'agradaria trobar en arribar a un altre país després d'un viatge llarg i perillós?

3 **Reflexionar sobre l'article 14 de la Declaració Universal dels Drets Humans:**

"En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil en altres països i a beneficiar-se'n."

Més informació a: document de les Nacions Unides en format HTML i PDF.

Activitat extreta de Xarxa d'Escoles pels Drets Humans d'Amnistia Internacional.
Informació complementària pel professorat a: http://www.amnistiacatalunya.org/edu/cat/escoles/ref/index.html

ACTIVITAT 2

el dret d'asil

part 2

Edat: 14+ **Duració**: 60 min

Objectius:

- Conèixer el drama de les persones refugiades.
- Fomentar l'empatia cap a les persones refugiades, que es veuen obligades a deixar els llocs on viuen a causa de les amenaces que les envolten.
- Afavorir el treball en equip i el debat.

Material:

- Textos adjunts (annexos 1, 2 i 3)

Descripció

1 **Primera Part. Introducció. Què és un refugiat?** (20 minuts)

- Explicar breument què és una persona refugiada, una persona sol·licitant d'asil, i el nombre de persones refugiades existents al món. *Annex 1.*
- Llegir els casos de Suada (antiga Iugoslàvia) i Jacques Mutabazi (Rwanda). *Annex 2.*

2 **Segona part. És hora de fugir** (40 minuts)

Es formen grups de 8 persones, cada grup representa una família composta per: la mare, el pare, l'àvia, un oncle, un nadó i tres infants més en edat escolar. Cada grup disposarà d'un full de paper i llapis.

Llegir el text adjunt "Situar l'acció". Annex 3.

Al finalitzar la lectura, els grups tenen 10 minuts per a decidir què han de fer:

- Qui hauria de marxar?
- Com haurien de viatjar? Amb cotxe o a peu?
- Què haurien d'endur-se?

Cada grup ha de fer una llista amb les deu coses més importants per a endur-se.

- Quins són els béns preferits que volen endur-se?
- Què necessiten per a poder sobreviure durant el llarg viatge?
- Què els ajudarà a demostrar que són veritables sol·licitants d'asil, en un altre país?

Quan el grup s'ha posat d'acord, ha d'escriure la llista dels objectes escollits. A continuació s'organitzarà un debat. Demanar als grups que posin en comú les seves llistes. Es discuteixen els avantatges i inconvenients de cada llista. Per exemple:

- Una arma podria ser una bona idea però els podria ocasionar problemes o ser utilitzada en contra seva.
- Agafar un passaport els podria ajudar a entrar en un altre país, però podria dur-los a ser identificats i que se'ls prohibís escapar del seu país.
- Agafar fotos de família o una llibreta d'adreces podria ser important emocionalment, si no poden tornar mai a casa seva.
- Diners i joies es podrien utilitzar per a subornar els oficials durant el viatge.
- Etc.

Finalment, preguntar si algun grup té proves documentals dels motius pels quals fugen. La majoria dels grups no ho hauran tingut en compte, no ho hauran incorporat a la llista. Explicar que les proves documentals són decisives per a afavorir la seva sol·licitud d'asil polític quan arribin a la frontera. Aquests documents podrien ser: el carnet del sindicat del pare, l'amenaça de mort anònima, un article de diari sobre detencions i "desaparicions", etc.

Avaluació

- Comprovar si l'activitat ha alterat, i en quin sentit, la idea prèvia que es tenia sobre les persones refugiades i sol·licitants d'asil (o si abans senzillament feien alguna distinció entre persones migrants per motius econòmics i els refugiats i sol·licitants d'asil).
- Alguna vegada s'han preguntat si alguna persona immigrant que hagin conegut també podria ser refugiada?
- Com creuen que hauria de ser l'actitud dels països als quals arriben sol·licitants d'asil? Saben quina és la política del propi país referent a això?

Activitat extreta de La Guia de Drets Humans d'Amnistia Internacional. Consulteu els annexes a: http://amnistiacatalunya.org/edu/guia/cat/p-tem-refugiats.html

ACTIVITAT 3

el dret a la llibertat d'expressió i reunió

Edat: 14+ **Duració**: 120 min

Objectius:

- Evidenciar que al llarg de la història s'han produït moviments socials que han tingut com a objectiu denunciar situacions d'injustícia de diferents tipus (des de la discriminació fins a la dictadura o la colonització) i aprofundir sobre algun d'aquests moviments.
- Reflexionar sobre les semblances que hi ha entre els moviments que l'alumnat ha investigat i el món i el moment que estem vivim.
- Conèixer els moviments socials existents relacionats amb les problemàtiques actuals.

Material:

- Fotografies fotocopiades, Internet.

Desenvolupament

1 **Situa en un eix cronològic els moviments socials següents:**

Revolució Francesa (1789)

Manifestacions sufragistes. Declaració de Seneca Falls (1848)

Comuna de París (1871)

"La primavera dels pobles" Revolucions de 1848

Vaga de la Canadenca (Barcelona) (1919)

Ghandi. Marxa de la Sal (1930) (India)

Boicot contra els autobusos. Martin Luther King (1955) (EUA)

Manifestacions contra la guerra de Vietnam (1964) (EUA)

Revolució dels Clavells (1974) (Portugal)

Mares a la Plaza de Mayo (1977) (Argentina)

"La Tardor de les nacions" Caiguda del mur de Berlín (1989)

"No a la guerra" (2003)

2 **Amplia la informació sobre algun d'aquests moviments, seguint l'esquema següent:**

- Localització
- Cronologia
- Breu resum del conflicte
- Protagonistes
- Reivindicacions
- Assoliments

Compartir un resum de la informació amb la resta de companys i companyes.

3 **Després d'aquest recorregut històric es por comprovar com, davant de situacions d'injustícia la societat, o una part de la societat, es mobilitza i, en moltes ocasions, aconsegueix canvis transcendentals. Coneixes algun grup de persones, entitat, etc. que s'estiguin mobilitzant en aquests moments? Quina mena d'activitats duen a terme?**

Activitat extreta del material didàctic Kaidara d'Intermón Oxfam «La rebelión de las plazas».
Per descarregar material i guia pel professorat seguiu el següent enllaç:
http://www.kaidara.org/es/recurso/la-rebelion-de-las-plazas

ACTIVITAT 4

drets de les minories ètniques i nacionals

Edat: 12+ **Duració**: 60 min

Objectius:

- Identificar, reflexionar i discriminar missatges a favor i en contra del racisme.
- Aconseguir aguditzar l'esperit crític conjugant els pensaments i opinions pròpies amb les d'altres pensadors o protagonistes.
- Desenvolupar l'expressió oral.

Material:

- Una fotocòpia amb les cites suggerides, un paper en blanc i un bolígraf per a cada alumne.

Desenvolupament

1 **Repartir el full amb les cites a cada alumne. S'hauran d'imaginar que són una persona famosa, de la política, de la cultura o acadèmica, que s'ha de dirigir a un auditori per realitzar un discurs sobre LA IGUALTAT ENTRE LES PERSONES.**

Individualment, es prepararan el discurs, fent-se notes o un esquema, el que cada alumne necessiti, per ajudar-se a l'hora de realitzar el discurs davant de la resta de la classe.
Les cites són a favor i en contra de la discriminació racial, i totes elles pertanyen a persones famoses escriptores, filòsofes, etc. Les llegiran individualment, utilitzant-les per rebatre-les i inspirar-se en el seu discurs, raonant-les i justificant-les, posant exemples de la història o quotidians, etc. i realitzar els seu propi discurs.

Un cop ja tenen el discurs, voluntàriament l'aniran llegint en veu alta i, posteriorment, es realitzarà un debat amb tot el grup sobre els arguments donats.

Activitat extreta dels recursos de la pàgina web d'Amnistia Internacional:
http://www.amnistiacatalunya.org/edu/material/htm/eldiscurso.html

Cites

Una àmplia tolerància és essencial tant per al progrés científic i social com per al desenvolupament moral i espiritual de l'individu.
(J.S. Mill, 1859)

La nació es basa en la comunitat de sang i en la pàtria.
(Herder, 1744-1803)

El que li dóna unitat a la vida i a la cultura d'un poble són els homes purs i originaris d'aquest poble.
(Hender, 1744-1803)

Els països del Consell d'Europa es comprometen a garantir als treballadors i treballadores que es trobin legalment dins del seu territori un tracte igual que a la ciutadania nacional.
(Carta social europea, 1961)

No es farà distinció alguna fundada en la condició política, jurídica o internacional del país o territori de la jurisdicció del qual depengui una persona.
(Declaració Universal dels drets humans, 1984)

Ningú ha de perjudicar una altra persona en la seva vida, salut, llibertat o propietats.
(Locke, 1639)

El món humà és com l'animal: sobreviu el més fort.
(Vacher de Lapouge, 1899)

A tots els homes igualment preparats se'ls ha de donar les mateixes coses.
(Aristòtil, 384-322 A. de C.)

Quan una civilització entra en la decadència és a causa de la mescla de les races.
(Gobineau, 1855)

Les característiques mentals s'hereten, igual que les físiques.
(Buffon, 1707-88)

La dignitat de la persona, els drets inviolables que li són inherents, el lliure desenvolupament de la seva personalitat, el respecte a la llei i als drets dels altre són el fonament de l'ordre polític i de la pau social.
(Constitució Espanyola, art. 10.1, 1978).

Els homes s'uneixen per la sang i l'esperit.
(Hippolyte Taine, 1828-93).

Totes les persones neixen iguals i el seu Creador els ha dotat de certs drets inalienables entre els quals es troben la Vida, la Llibertat i la cerca de la felicitat.
(Declaració d'independència americana, 1776)

Una raça és superior a una altra perquè està més preparada biològicament. La raça inferior desapareixerà perquè ha de sobreviure el més apte.
(Vacher de Lapouge, 1899)

Tota persona tindrà dret a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi.
(Pacte internacional de drets civils i polítics, 1966).

Les variacions en les característiques físiques indiquen l'existència de diferències mentals, psicològiques i culturals.
(Lamarck 1744-1829)

A causa que els homes són homes les institucions socials han de ser dissenyades per ressaltar i reforçar la humanitat comuna que els uneix, no les diferències que els separen.
(R.H. Tawney, 1880-1962)

La raça groga manca d'imaginació. La raça negra d'intel·ligència i la raça ària posseeix l'amor a la Llibertat, l'honor i conrea l'espiritualitat.
(Gobineau, 1855)

Originàriament els homes eren éssers iguals i lliures per naturalesa, les diferències de rang, riquesa o poder ho van convertir en un "home social" egoista i competitiu.
(Rousseau, 1712-78)

ACTIVITAT 5

drets sexuals i reproductius

Edat: 12+ **Duració**: 60 min

Objectius:

- Reflexionar sobre com els drets sexuals i reproductius són part de la vida de tota persona.
- Examinar com determinades condicions com l'edat, la identitat sexual o l'accés a recursos poden contribuir a millorar o limitar el nostre coneixement dels drets sexuals i reproductius i el nostre accés a aquests.

Desenvolupament

1 **El grup es col·loca en línia recta, amb espai per donar un pas endavant. Se'ls llegeixen les següents frases en veu alta. Si la seva resposta a la frase és afirmativa, poden fer un pas endavant, deixant uns segons de silenci per reflexionar. Després se'ls dóna les gràcies perquè tornin enrere. En llegir les frases es repeteix: "fes un pas endavant si...".**

Preguntes:

- Has sentit alguna vegada parlar de drets sexuals i reproductius abans d'aquesta activitat.
- Has sentit alguna vegada pressió per canviar una mica el teu cos o t'han discriminat pel teu aspecte, la teva roba o la teva forma d'actuar.
- T'han donat alguna vegada informació equivocada o incorrecta sobre sexe, sexualitat o reproducció.
- T'ha fet vergonya alguna vegada fer preguntes o parlar sobre sexe, sexualitat, relacions o reproducció.
- T'ha semblat alguna vegada que algú intentava prendre per tu decisions sobre el teu cos, sexualitat o reproducció.
- T'ha semblat alguna vegada que no tenies accés a informació ni a serveis de salut sexual i reproductiva o saps d'algú que no l'hagi pogut tenir.
- Has sentit alguna vegada pressió per tenir o no tenir relacions sexuals.
- T'ha semblat alguna vegada que se't pressionava pel que fa a quan tenir o no tenir fills.
- Has conegut alguna vegada algú que hagi sofert discriminació o violència a causa de les decisions que ha pres sobre el seu cos, la seva sexualitat i les seves relacions.

2 **Després de llegir totes les preguntes, s'agruparan per parelles per a que reflexionin sobre l'exercici amb aquestes preguntes:**

- Què t'ha semblat aquest exercici?
- Què és el que més t'ha impactat?
- Què has après d'aquest exercici?
- Quina relació creus que té aquest exercici amb els drets sexuals i reproductius?

3 **Amb el grup complet, preguntar qui vol compartir les seves reflexions sobre cada frase.**

4 **Escriure en un paper individualment i després posar en comú les decisions sobre la sexualitat i la reproducció que és probable que prenguin o que hagin pres en diferents moments de la seva vida, i que reflexionin sobre les qüestions següents:**

a) T'has sentit alguna vegada pressionat per prendre una determinada decisió o ha pres algú més una decisió per tu sobre el teu cos, sexualitat, relacions sexuals, identitat de gènere o reproducció?

b) Hi ha alguna decisió d'aquest tipus que algú de la teva comunitat o grup no pugui o podria prendre? Qui no pot? Quines decisions són i per què? (Reflexionar sobre si el fet de ser home o dona, adult o jove, tenir o no mitjans econòmics o viure en un marc urbà o rural pot augmentar o limitar la seva capacitat per prendre determinades decisions.)

c) Què ocorre quan les persones joves no poden prendre decisions sobre la seva reproducció i sexualitat?

d) Què necessites per prendre les teves pròpies decisions sobre el teu cos, identitat, sexualitat, relacions sexuals i drets reproductius?

Concloure assenyalant que gairebé tothom es veu afectat, d'una manera o un altre, pels drets sexuals i reproductius. Afecten tant homes com dones i són essencials per a joves de tot el món, no només per a persones d'altres països.

Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Los derechos sexuales y reproductivos son derechos humanos" pàg. 99. Per a més informació per al professorat consulteu el dossier complert a: file:///C:/Users/Doctora/Desktop/FitxesDidctDDHH/derechos%20resporductivos.pdf

ACTIVITAT 6

drets del col·lectiu LGTBI

(Lesbianes Gais Transexuals Bisexuals Intersexuals)

part 1

Edat: 13+ **Duració**: 60 min

Objectius:

- Analitzar, a través dels mitjans de comunicació, el respecte als drets humans en relació amb la sexualitat i orientació sexual.

Material:

- Diaris, revistes, etc.

Desenvolupament

1 **Dividir l'alumnat en grups i proposar a cada grup que revisi diaris i revistes, retallant articles que considerin que tracten temes sobre sexualitat i drets humans. Repartir una còpia de la Declaració Universal dels Drets Humans a cada participant.**

A continuació, demanar als grups que decideixin si la història sobre la qual s'han informat es refereix a:

a) Un dret que és negat.
b) Un dret que és demandat.
c) Un dret que s'està exercint o del que s'està gaudint.

2 **La manera com s'està presentant el tema:**

- És un abús dels drets humans?
- Poden els grups relacionar les seves històries amb articles rellevants de la Declaració Universal dels Drets Humans?
- Quins articles a la Declaració Universal dels Drets Humans garanteixen el dret a ser lesbiana, gai, bisexual o transgènere?

3 **Unir els següents exemples amb articles de la Declaració Universal dels Drets Humans.**

- Una mare perd la custòdia del seu fill després del divorci perquè és lesbiana.
- Un oficial és expulsat de l'exèrcit per ser gai.
- Un cantant diu als seus fans que és gai per evitar ser exposat per un diari sensacionalista.
- La legislació espanyola permet el matrimoni entre homosexuals, però hi ha jutges que han considerat que és anticonstitucional.
- Una adolescent de 16 anys se suïcida perquè es burlaven d'ella i era intimidada en el col·legi per ser lesbiana.
- La policia guarda arxius secrets sobre dones i homes sospitosos de ser homosexuals.
- Dos homes es besen en una telenovel·la.
- Lesbianes, gais, bisexuals, persones transgènere i intergènere organitzen la manifestació de l'Orgull Gai.

Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Al derecho y al revés 2" pàg. 23.
Consulteu el dossier per informació per al professorat sobre la temàtica i el material adjunt:
file:///C:/Users/Doctora/Desktop/FitxesDidctDDHH/lgtbi.pdf

ACTIVITAT 7

drets del col·lectiu LGTBI

(Lesbianes Gais Transexuals Bisexuals Intersexuals)

part 2

Edat: 15+

Duració:visionat previ de la o les pel·lícules + 60 min

Objectius:

- Analitzar la discriminació i violació de drets al llarg de la història de persones lesbianes, gais, transgènere, bisexuals i intersexuals i intentar arribar a la causa. Fomentar una actitud crítica davant les actituds homòfobes, no només físiques sinó també verbals.

Material:

- Paper i llapis, pel·lícula/es en DVD i televisió.

Desenvolupament

Després del visionat d'una o ambdues pel·lícules, realitzat en sessions anteriors al taller, es proposen diverses activitats per abordar de manera individual, per parelles o en grups. Posterior posada en comú en cada activitat i realització d'un debat. És aconsellable que prèviament es realitzi una petita introducció de la Declaració Universal dels Drets Humans i un breu comentari sobre ella.

PHILADELPHIA (EUA 1993)

Sinopsi: Andrew Beckett és un brillant advocat d'un important bufet de Filadèlfia. Miguel, ciutadà espanyol resident als Estats Units, és la seva parella. Andrew té el VIH, la seva parella no. Quan un dels seus companys de feina adverteix en la seva pell lesions pròpies de la infecció per VIH és acomiadat. Després d'un periple per diversos despatxos d'advocats de la ciutat, el lletrat Joe Miller accepta el cas: els demandarà per discriminació injusta. L'advocat d'Andrew s'enfronta, al mateix temps, a la seva homofòbia, que anirà desapareixent quan l'ésser humà que hi ha darrere de tot gai o lesbiana es fa present mitjançant el tracte quotidià amb el seu col·lega i client. Al mateix temps, aquesta homofòbia es manifesta amb tota la seva virulència en l'actitud dels seus antics companys de treball. La tasca de l'advocat, davant un jurat, consistirà a desemmascarar a aquests companys i deixar en evidència els seus prejudicis i la seva consegüent conducta discriminatòria.

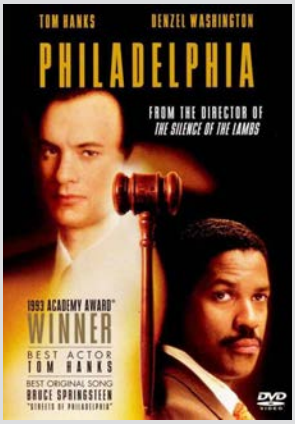

FUCKING AMAL (Suècia,1999)

Sinopsi: Amal és una tranquil·la i pacífica ciutat sueca i, segurament, un dels llocs més avorrits del planeta. Agnes és a punt de complir 16 anys. Va arribar-hi fa dos anys però encara no té cap amic. Està secretament enamorada de l'Elin, la noia rossa desinhibida i rebel de l'escola. No obstant això, només el seu ordinador ho sap. Convençuda que ningú vindrà a la seva festa, lliura les invitacions que ha fet la seva mare sense entusiasme. A la tarda, els seus pares i germà esperen impacientment l'arribada de les persones convidades...

1 Respon a les següents preguntes sobre la pel·lícula.

- Quin és el tema central de la pel·lícula?
- Destacaries alguna escena? Per què?
- En la pel·lícula apareix una relació homosexual. Com és tractada?
- Descriu almenys la reacció de tres personatges de la pel·lícula davant l'homosexualitat.
- Imagina't que pots parlar amb algun dels personatges. Què els preguntaries?
- El teu ambient social, respecte les relacions gais i lesbianes, s'assembla al que apareix a la pel·lícula?
- Imagina't que fan la segona part, com t'imagines que seria?
- Durant el judici, a la pel·lícula "Philadelphia", l'advocat d'Andrew tracta de convèncer al jurat que la causa de l'acomiadament d'Andrew ha estat l'homofòbia. T'haurien convençut els seus arguments si haguessis estat tu part del jurat? Quin hauria estat el teu vot per determinar el veredicte? Creus que, en la vida real, la justícia acaba sentenciant igual que en la pel·lícula?
- Al final de la pel·lícula "Fucking Amal", Agnes i Elin estan tancades en la cambra de bany i un grup nombrós de companys està esperant a la porta. Com reaccionaries si fossis allà dins? I a fora?
- Coneixes alguna altra pel·lícula el tema de la qual sigui l'homosexualitat?

2 Contesta a les següent qüestions relacionades amb la vida real.

Les relacions homosexuals plantegen problemes al món actual. Aquests problemes poden ser:

- Socials: l'individu amb les institucions estatals o religioses.
- Individuals: ell/ella amb si mateixa.
- Interpersonals: amb la família, els amics, companys...

Sabries citar casos concrets que els protagonistes tinguin problemes per ser homosexual, bisexual o transexual?

A Espanya hi ha lleis que prohibeixen la discriminació laboral per raó d'orientació sexual. Creus que la societat és conscient d'aquesta prohibició? Creus que la prohibició es respecta?

En la primera escena de la pel·lícula "Philadelfia" es recull la problemàtica de les parelles gais al no ser considerades legalment familiars, en la majoria de països, quan un dels dos està malalt. Creus necessari canvis legals per corregir aquesta situació al món?

3 Reflexiona sobre les següents preguntes.

- Si el teu millor amic o amiga et diu que és gai/lesbiana què li diries? Seguiries sent el seu amic o amiga?
- En el cas hipotètic que la teva orientació sexual no fos la majoritària en la societat i ho diguessis als teus pares, quina creus que seria la seva reacció?
- I la dels teus amics i amigues? La teva família? El teu professorat? Els teus companys i companyes d'institut?
- Els protagonistes d'ambdues pel·lícules viuen situacions problemàtiques per ser homosexuals. Com reaccionaries tu en el seu lloc davant d'aquestes situacions?

Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Al derecho y al revés 2" pàg. 24.
Consulteu el dossier per informació per al professorat sobre la temàtica i el material adjunt:
file:///C:/Users/Doctora/Desktop/FitxesDidctDDHH/lgtbi.pdf

ACTIVITAT 8

dret a la pau

part 1

Edat: 14+ **Duració**: 90 min

Objectius:

- Percebre els conflictes com un mitjà natural de resoldre els problemes de la vida diària.
- Descobrir diferents alternatives per resoldre els conflictes de manera no violenta, respectant els drets humans.

Material:

- Paper i llapis

Desenvolupament

L'alumnat es distribueix en grups de 5 a 7 persones. Cada grup realitzarà els passos següents:

1 **Què és un conflicte? Que defineixin entre els membres del grup el que entenen per conflicte i que després classifiquin les diferents definicions en:**

Conflicte com a element positiu en la vida

Conflicte com a element negatiu en la vida

Conflicte com quelcom inevitable, sigui positiu o negatiu

2 **Com vivim els conflictes? Es demana als participants que exposin o escriguin un problema viscut recentment amb els pares, amics, veïns, al carrer... i que tractin d'analitzar (sense cap guia o model de resolució de conflictes) aquesta experiència.**

Es tracta de conèixer la capacitat d'anàlisi de les persones participants per buscar alternatives a conflictes diaris en funció de la seva percepció dels mateixos, d'acord amb la definició creada inicialment, així com conèixer els valors i les emocions implicades. Després comentar-ho col·lectivament.

3 **Resolució positiva dels conflictes. En grups, l'alumnat tractarà de resoldre algun dels conflictes descrits en el segon pas, seguint aquesta guia:**

1. Identificar necessitats o interessos en joc en el conflicte.
2. Definir problema o causa en el conflicte.
3. Identificar les persones implicades.
4. Buscar solucions al conflicte.
5. Avaluar les conseqüències de cada solució.
6. Seleccionar la millor solució.
7. Anàlisi del conflicte en funció de la solució esollida.

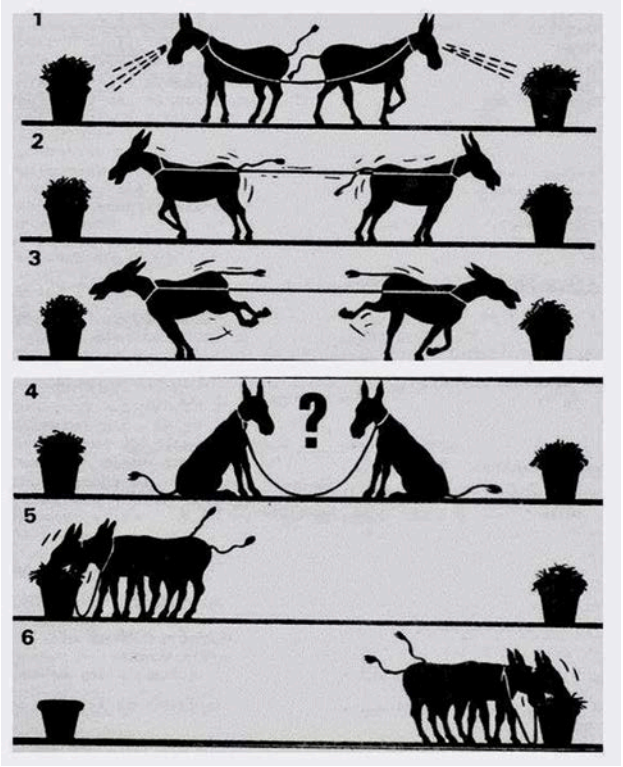

Activitat extreta del dossier «Derechos humanos. Cuaderno para educar en la Cultura de Paz» de José Tuvilla, pàg. 32. Consulteu el dossier per a més informació pel professorat a:
file:///C:/Users/Doctora/Desktop/FitxesDidctDDHH/actividades_culturapaztuvilla-200068p.pdf

ACTIVITAT 9

dret a la pau

part 2

Edat: 12+ **Duració**: 60 min

Objectius:

- Valorar com la manera com decidim gestionar els recursos condiciona les possibilitats de desenvolupament de les persones.
- Adonar-nos com la violència estructural afecta els uns o els altres de forma indiscriminada i aleatòria en funció de paràmetres com el país de naixement o l'estrat social familiar.
- Visualitzar les causes i també les conseqüències de la violència estructural.
- Reflexionar sobre com podem millorar els nostres hàbits de consum i la nostra organització social per reduir la violència estructural.

Material:

- Papers de diari, algun element per indicar l'arribada (corda, guix o el que tingueu a mà),

Desenvolupament

- Simuleu les ribes d'un riu amb una amplada prou llarga perquè el joc funcioni (en funció de l'espai que tingueu i el nombre de persones que sigueu).
- Formeu tres equips. Cada equip es col·loca en una vora del riu, separats prudencialment l'un de l'altre. Expliqueu que l'objectiu de cada grup és creuar el riu sense mullar-se i amb el mínim temps possible. Per fer-ho, disposen de papers de diaris (simulen pedres, fustes o un pont). Cada grup té el mateix objectiu, però amb unes condicions diferents (consignes i nombre de papers de diaris) definides en les fitxes de cada rol.
- Repartiu les fitxes dels rols i els fulls de diari a cada grup. Al grup 1 i 3 els doneu molt de paper, més del que necessiten. Al grup 2 els en doneu molt poc, el just perquè puguin passar amb grans dificultats. Els deixeu 2-3 minuts per organitzar-se i preparar una estratègia.

A la de tres comença el joc

Valoració i conclusions

Un cop els tres grups han travessat el riu, mireu com ha quedat la sala, com ha actuat cada grup i els conflictes que han pogut sorgir. Com us heu sentit ? Què ha passat durant el joc? És important recuperar el sentiment de satisfacció o frustració que els uns o els altres poden sentir per empatitzar amb les persones que viuen violència estructural.

Com és el camí que ha deixat cadascú? En quin cas s'ha generat més brossa? Creieu que el fet de tenir més recursos (en aquest cas, més papers) fa que es produeixi més brossa? És fàcil observar com la política de gestió dels recursos que cada grup tingui té conseqüències sobre les persones i el medi. Per què creieu que alguns grups tenien més papers que els altres? Què creieu que representa? En el món actual, els recursos condicionen el desenvolupament?

Hi ha algun dels grups que ha tingut algun conflicte amb un altre? Com ha sorgit? Com s'ha resolt? Quina era la consigna de cada grup? Hi veieu similituds amb la vida real? Què creieu que es podria fer per reduir les desigualtats entre els grups? Què podem fer per consumir de manera més respectuosa amb el medi ambient i amb els països empobrits?

Altres indicacions

A l'avaluació heu de ser capaços de vincular el que ha passat amb temes com el desenvolupament, el respecte al medi, la democràcia o la transformació de conflictes. Poden passar coses com que un grup robi papers a un altre i l'altre s'hi torni (conflicte armat), que un grup arreplegui els papers que l'altre abandona (un viu dels residus de l'altre), que uns saltin d'un pont a l'altre (migracions il·legals), etc.

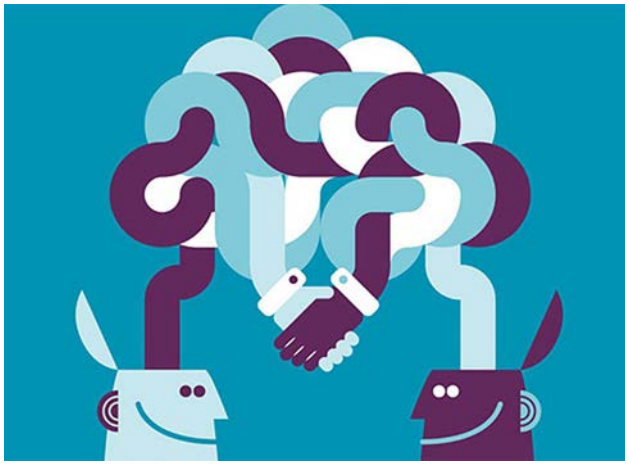

Es pot enllaçar amb idees com

Generar residus provoca violència estructural en forma de contaminació: tant per a qui els rep (deteriorament ambiental, pèrdua de recursos, problemes de salut...) com per a qui fabrica els productes no recuperables després de ser consumits (es malmeten matèries primeres innecessàriament i es genera contaminació industrial).

Poder consumir desmesuradament vol dir que els productes són barats, per tant, es fan a costos laborals molt baixos i en zones amb legislacions ambientals i de prevenció laboral molt laxes. Les matèries primes també han de ser barates, cal preguntar-nos d'on poden haver sortit i a quin preu, sovint procedeixen de països rics en recursos naturals, però empobrits econòmicament, amb governs poc democràtics i gran desestructuració social. En més d'un país el control dels recursos ha portat a generar conflictes armats. En aquestes condicions, la violència estructural arriba a nivells molt alts. Els conflictes armats actuals són un bon exemple de com la violència estructural genera violència directa.

I, al seu torn, els conflictes armats generen noves violències estructurals. Quan s'inicia un conflicte armat bona part dels recursos es redistribueixen i se centralitzen en inversions per a la guerra (compra d'armes, manteniment dels exèrcits, etc.), per tant, són diners que no es dediquen a inversions socials. Aleshores, serveis com la sanitat o l'educació es veuen greument deteriorats en detriment de la ciutadania, que veu incrementat el seu sofriment per majors violències estructurals.

Activitat extreta de l'apartat «Jocs i dinàmiques» de la web de l'Escola de Cultura de Pau: http://escolapau.uab.cat/index.php?option=com_content&view=article&id=192%3Aanalisis-y-negociacion-de-conflictos-y-busqueda-de-soluciones&catid=70&Itemid=93&lang=ca

ACTIVITAT 10

dret a una vida digna

Edat: 14+ **Duració**: 60 - 90 min

Objectius:

- Aprofundir en el coneixement sobre la facilitat amb que es neguen els drets humans a les persones que viuen en la pobresa i es cometen abusos contra elles.
- Adonar-nos com la violència estructural afecta els uns o els altres de forma indiscriminada i aleatòria en funció de paràmetres com el país de naixement o l'estrat social familiar.

Material:

- Històries adjuntes fotocopiades i retallades (una per grup). fitxes dels rols de cada grup.

Desenvolupament

1 **Explicar que en aquesta activitat es treballarà amb històries reals que mostren els llaços que vinculen la pobresa i els drets humans. Dividir l'alumnat en grups, un per a cada història, i donar-ne una de diferent per llegir a cadascun. Les històries estan sense acabar i hauran de buscar un final. Es poden utilitzar les històries en funció del nombre de grups**

Després de llegir la seva història, cada grup ha de reflexionar sobre les següents preguntes (escrites a la pissarra):

a) Què sents amb la història i els personatges?
b) Quins drets es neguen, per què i com?
c) Què poden fer per reclamar aquests drets?
d) Quins obstacles podrien trobar-se en reclamar els seus drets?
e) Quin suport necessiten per reclamar i defensar els seus drets?
f) Com afecta la pobresa als seus drets?

2 **Demanar als grups que reflexionin sobre com podria continuar i acabar la història, i que ho desenvolupin d'una manera creativa, per exemple amb un breu sketch que representaran en la sessió plenària, un poema, un relat, amb un dibuix, còmic o una pintura col·lectiva, etc.**

3 **Repetir els següents passos fins que tots els grups hagin presentat els seus finals davant la resta. Demanar a un grup que presenti el seu final per a la història i convidar la resta de participants a que comparteixin les seves reflexions i observacions. Es pot fomentar el debat utilitzant les següents preguntes com a guia:**

a) Què és el que més t'ha cridat l'atenció de la història i del final que ha creat el grup?
b) Quins drets humans han aparegut en la història? Escriure'ls a la pissarra.
c) Com es vincula la pobresa i els drets humans en les històries i els finals?
d) Són realistes els finals creats pels diferents grups?

Si dos grups han utilitzat la mateixa història, demanar als participants que comentin les diferències i semblances dels finals que han imaginat. Comentar a l'alumnat que aquestes històries són reals, que són situacions que afronten les persones pobres diàriament. Parlar sobre la relació entre la pobresa i els drets humans i animar als participants a fer preguntes i a compartir reflexions.

Alguns aspectes que cal subratllar: les persones que viuen en la pobresa tenen més probabilitats de patir violacions de drets humans. Les violacions de drets humans poden crear, aprofundir o perpetuar la pobresa. Promoure, defensar i fer realitat els drets humans és clau per sortir del parany de la pobresa.

HISTÒRIES REALS

Fotocopiar-les, retallar-les i repartir-ne una per a cada grup..

La història d'en Halfa

Halfa va marxar de casa seva, a Eritrea, a l'Àfrica Oriental, per evitar que l'obliguessin a entrar a l'exèrcit. Després de passar un temps a Sudan, va travessar el desert del Sàhara i es va dirigir a Líbia, on esperava trobar feina i començar una nova vida.

Quan van esclatar els conflictes a Líbia el 2011, molts libis creien que els africans negres com Halfa eren mercenaris del govern. A Halfa li van donar una pallissa i li van robar al carrer, i va tenir tanta por que es va veure obligat a sortir del país.

Ara viu en el camp de refugiats de Susha, a la frontera entre Líbia i Tunísia. Hi viuen més de 20.000 refugiats i refugiades, en albergs improvisats, amb accés limitat a menjar i aigua. Quan el campament va ser atacat, altres quatre eritreus van morir a causa dels trets.

Halfa vol anar-se'n a casa. Què ha de fer ara Halfa? Com acabaries la seva història?

La història de la Maria

La Maria té cinc fills i viu a Estats Units. No va tenir cap suport econòmic durant els seus embarassos perquè és immigrant i no pot acreditar que té ingressos. No pot pagar-se l'atenció prenatal. Quan era a punt de donar a llum al seu últim fill, el 2008, el primer hospital la va rebutjar perquè no havia rebut cap atenció prenatal. El segon hospital al que va acudir la va admetre a mitjanit, però va estar sis hores sense que l'atengués cap infermera.
"A les 6 del matí vaig parlar amb un intèrpret per telèfon perquè volien comprovar la meva pòlissa de l'assegurança –va dir la Maria–. Li vaig dir: 'Per favor, per favor, enviï algú... per favor, digui'ls que el nadó està arribant.' Tothom parlava anglès. Tenia molta por. Al final va venir una infermera i em va examinar."

La Maria va donar a llum, però poc després va començar a sentir-se malament. Al principi, el personal sanitari va ignorar la seva petició d'ajuda. "Vaig començar a plorar i a cridar: 'No puc respirar!' La infermera va entrar a l'habitació i va cridar als metges; tothom va arribar corrent. Em van posar monitors en el cor i al front i un aparell en el pit, em van donar oxigen, em van injectar insulina... i després em vaig desmaiar." Li van donar l'alta als tres dies, però segueix sense saber què va passar o quin va ser el problema: "Ningú m'ho va explicar mai."

Què podria fer ara la Maria? Com acabaries la seva història?

La història de Samantha

Samantha és una nena romanesa d'11 anys que viu amb els seus pares. Té dos germans i una germana gran. El seu pare i la seva mare estan sense feina. La família no té documents legals dels terrenys on han construït la seva casa. Aquesta no té canonades, per la qual cosa han d'anar a buscar l'aigua a un rierol proper o prendre-la de la canonada exterior del seu veí. Ambdues famílies comparteixen també una connexió il·legal al subministrament elèctric. A vegades les dues famílies veïnes es barallen i, quan això ocorre, els pares de Samantha no la deixen anar a recollir aigua a la canonada del veí.

Samantha ho passa malament a l'escola. Va créixer parlant l'idioma dels seus pares i només sap el bàsic de la llengua nacional que s'usa a l'escola. La seva mestra s'enfada sovint i li crida davant de la classe quan no entén el que ha dit. Els seus companys i companyes es riuen d'ella, l'assetgen i l'exclouen de moltes activitats. Solen fer comentaris com: "Els romanesos roben i estan bruts". La Samantha odia anar a escola i no entén per què ha de fer-ho. La seva germana va acabar l'escola, però no troba feina.

Què ha de fer ara Samantha? Com acabaries la seva història?

La història de Sopheap

Sopheap té 48 anys i és mare de tres fills. Ella i la seva família van ser desallotjats de la seva casa en Sambok Chab (Cambodja) el 2006 i resituats en un lloc anomenat Andong, on la vida era molt dura per Sopheap. Era un terreny erm i inundat. No hi havia cases, aigua potable, electricitat, latrines ni feina. Guanyava menys de mig dòlar nord-americà al dia venent pastissos de palma; insuficient per alimentar-se ella i donar de menjar als seus fills.
Sopheap també viu amb el VIH. Quan la van desallotjar va perdre l'accés al consultori al que acudia periòdicament per rebre un tractament antirretroviral gratuït amb el qual es mantenia sana.

Després d'uns mesos a Andong, Sopheap va tornar a la ciutat. Va deixar als seus fills en dues ONG. "Viure aquí no era factible –va explicar–. Aquest (reassentament) no tenia res a veure amb ajudar a la gent. Ja érem pobres; ara som encara més pobres i miserables."
Sopheap i la seva parella viuen ara als carrers, prop d'on vivia abans. Ha trobat alguna feina venent canya de sucre i envia diners per als nens, però no en té suficients per llogar un lloc on viure. Tots els barris pobres on abans hi havia cases de lloguer han estat derrocats o ho seran ràpidament. Això deixa a Sopheap poques opcions i poca seguretat per refer la seva vida.

Què ha de fer ara Sopheap? Com acabaries la seva història?

Nota: Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Respeta mis derechos, respeta mi dignidad" Mòdul 1 pàg. 56. Consulteu el dossier per a més informació:
file:///C:/Users/Doctora/Desktop/FitxesDidctDDHH/pobresa%20i%20ddhh.pdf

situacions

Situació 1

Estudiant 1
Sou molt bons amics/amigues. Demà teniu un examen. Els exàmens anteriors els has suspès i et preocupa molt què diran els teus pares si aquest examen també el fas malament, així que has decidit fer-te "chuletas". Els teus pares sempre et diuen que allò important són les notes. A més, una "chuleta" no és tan greu. Has decidit demanar ajuda al teu amic/amiga perquè t'ajudi a prepara-les. Al cap i a la fi, l'amistat consisteix a ajudar-se.

Estudiant 2
Sou molt bons amics/amigues. Aquesta vegada t'ha demanat que l'ajudis a preparar una "chuleta" per a l'examen, però tu no vols fer-ho. Et sembla que cadascú s'ha de responsabilitzar de la seva feina i copiar no està bé. A casa sempre t'han dit que s'ha d'anar amb la veritat per davant. A més, saps que el/la professor/a se n'acabarà assabentant i que potser acabes en un embolic. Estàs una mica enfadat/da i també preocupat/da perquè no vols perdre l'amistat.

Situació 2

Estudiant 1
Al cap de dos dies teniu l'examen d'anglès. T'ha desaparegut el llibre i no pots estudiar. Has d'aprovar l'examen, però no vols demanar diners als teus pares per a un altre llibre perquè sempre et diuen que ets una persona despistada i que no tens cura de les teves coses. Has decidit demanar-lo al teu amic/amiga perquè sempre prepara bé els exàmens i segur que ja s'ho ha estudiat tot. Només necessitarà repassar-ho una mica abans de l'examen.

Estudiant 2
El teu amic/amiga necessita el llibre d'anglès perquè el seu ha desaparegut. Com que tu ja tens l'examen gairebé preparat, vol que li deixis. Però et sembla injust que per la seva deixadesa (de no haver estudiat abans) et perjudiqui. A més, saps per exàmens anteriors, que si no repasses el temari el dia d'abans pots tenir moltes dificultats. Vols conservar la seva amistat però no vols deixar-li el llibre.

Situació 3

Estudiant 1
Has arribat tard a classe perquè t'has trobat amb un amic/amiga que feia temps que no veies i que tenies ganes de saludar. Penses que és important tenir cura de les amistats, que és important veure's i que "per uns minuts... no passa res". Quan arribes a classe, el professor/a no et deixa entrar i tampoc no et permet que li expliquis per què has arribat tard. A tu, t'agradaria entrar a classe perquè tindràs un examen uns dies més tard i si no entres hauràs de demanar a altres persones que t'expliquin el que han donat aquell dia a classe.

Professor
Avui un estudiant ha arribat tard i no t'agrada la manca de puntualitat de l'alumnat. L'activitat d'aquests joves indica una falta de respecte cap a tu i cap als seus companys i companyes. No es preocupen per arribar a l'hora i després interrompen la classe o la endarrereixen posant qualsevol excusa i degut a això no tens prou temps per fer tot el programa. Tu eres el/la responsable que es doni tot el temari. Com que tampoc no vols demanar-los que estudiïn molt per la seva banda, has decidit no deixar entrar ningú fora de l'hora, independentment de l'excusa que tinguin.

Situació 4

Estudiant 1
Sou bons amics/amigues. Per això t'ha demanat ajuda amb un grup de joves que volen barallar-se. Tu no vols enfrontar-te, però vols mantenir l'amistat. Tens un familiar major que va acabar molt malament a causa d'una baralla i vas prometre a la teva família que mai no et posaries en una baralla. Creus que els problemes es poden resoldre pacíficament.

Estudiant 2
Un grup de joves està constantment provocant-te i desafiant-te perquè et barallis amb ells/es. No vols anar a soles, per això li has demanat ajuda al teu bon amic/amiga. La teva família sempre et diu que has de defensar-te i la teva forma de resoldre els problemes és barallant-te. A més, penses que les amistats estan per ajudar-se.

full d'observacions

Estudiant 1	Estudiant 2
Experiències	Experiències
Sentiments	Sentiments
Motivacions	Motivacions

Anotar a cada apartat què hi ha darrera d'allò que comunica cada participant

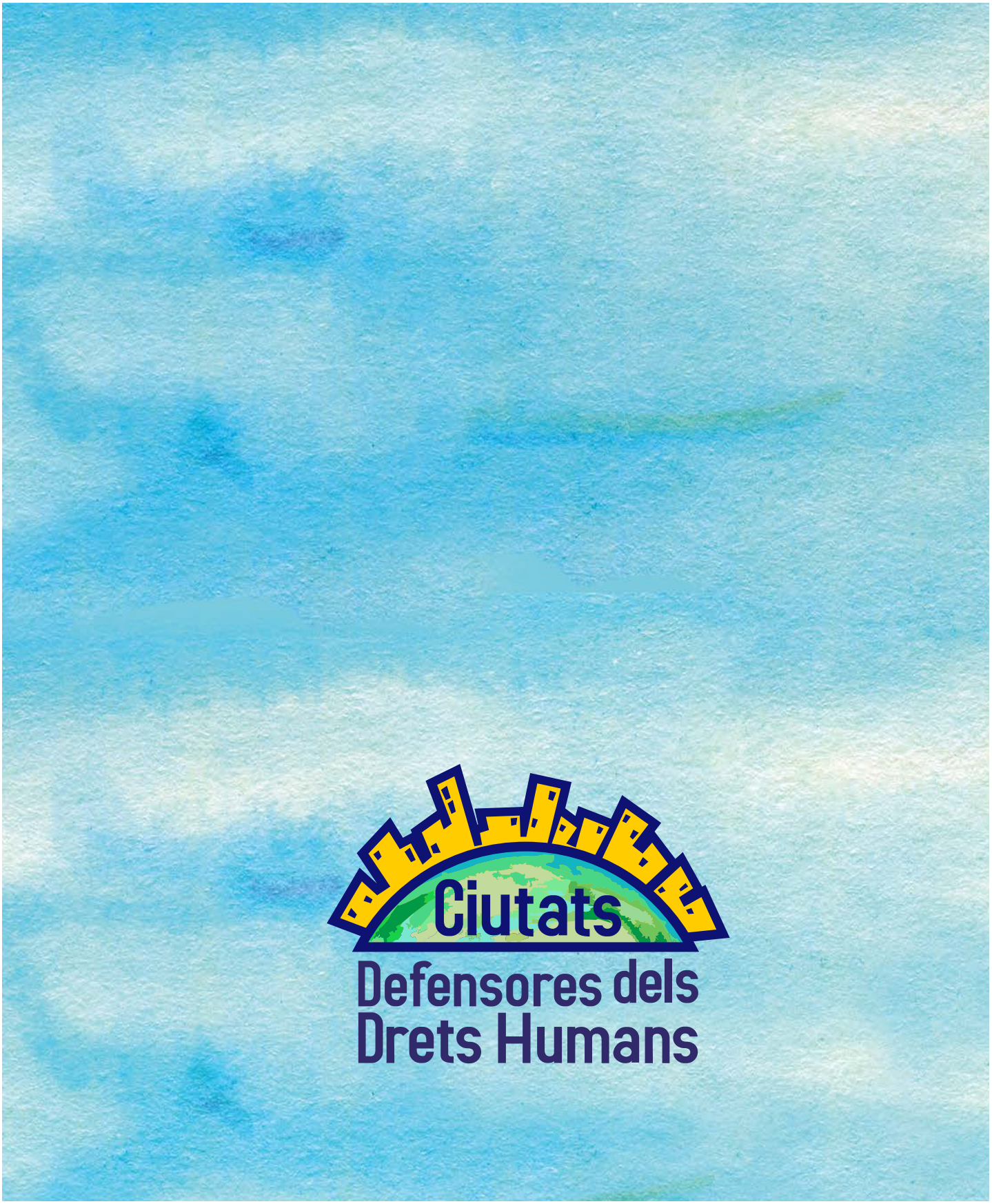

Organitzen:

Participen:

Col·laboren: